Moc Małopolskich Społeczności | Stowarzyszenie Wizja Sądecczyzny | Biuro Inicjatyw Społecznych | SFOK Stowarzyszenie Forum Organizacji Kraków | arts Fundacja Sztuki, Przygody i Przyjemności

SĄDECKIE REKOMENDACJE BEZPIECZEŃSTWA

Praktyczny program działań dla samorządów, służb, organizacji i mieszkańców

Opracował: Wiktor Grotek

Nowy Sącz i powiat nowosądecki – listopad 2026 r.

Dokument opracowany po debacie „Zanim wydarzy się kryzys – Sądecka Debata o Bezpieczeństwie" z 26 października 2026 r., zrealizowanej w ramach projektu Stowarzyszenia Wizja Sądecczyzny.

Komitet do Spraw Pożytku Publicznego

NIW Narodowy Instytut Wolności Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Sfinansowano przez **Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego** ze środków Rządowego Programu Wsparcia Organizacji Pozarządowych **Moc Małych Społeczności**

Rządowy Program Wsparcia Organizacji Pozarządowych Moc Małych Społeczności

SĄDECKIE REKOMENDACJE BEZPIECZEŃSTWA

Praktyczny program działań dla samorządów, służb, organizacji i mieszkańców

Nowy Sącz i powiat nowosądecki - listopad 2026 r.

Dokument opracowany po debacie „Zanim wydarzy się kryzys – Sądecka Debata o Bezpieczeństwie" z 26 października 2026 r., zrealizowanej w ramach projektu Stowarzyszenia Wizja Sądecczyzny.

Po co powstał ten dokument?

Żeby zamienić rozmowę o zagrożeniach na zadania, które można wykonać i sprawdzić. Rekomendacje dotyczą pierwszych godzin kryzysu, ale także prewencji oraz codziennych decyzji dotyczących informacji, infrastruktury, pomocy sąsiedzkiej i praktycznych umiejętności. Każde działanie wskazuje proponowanego realizatora oraz dowód wykonania.

Pięć zasad działania

- Najpierw rozpoznanie ryzyka i istniejących zasobów, następnie zakup sprzętu.
- Jedna zweryfikowana treść ostrzeżenia, dystrybuowana różnymi kanałami.
- Ćwiczenie umiejętności zamiast samego udziału w prelekcji.
- Dostępność dla osób, które nie mogą samodzielnie odebrać komunikatu lub opuścić domu.
- Współpraca z istniejącym systemem ochrony ludności, bez tworzenia równoległego „centrum dowodzenia".

Najważniejsze działania na pierwsze 90 dni

Samorząd / instytucje	Społeczność i organizacje
Zweryfikować oficjalne kanały ostrzegania i awaryjną dystrybucję komunikatu.	Przygotować pilotaż kart gotowości w dwóch chętnych osiedlach lub sołectwach.
Rozpocząć przegląd dostępności AED i kontaktów instytucji kluczowych.	Przeprowadzić jedno ćwiczenie: brak prądu, telefonów i Internetu.
Wskazać miejsce przyjmowania zgłoszeń o barierach i utrudnieniach.	Rozpoznać dobrowolne potrzeby wsparcia, bez ujawniania danych osób.

Status publikacji. Jest to społeczny dokument rekomendacyjny. Nie jest uchwałą, planem ewakuacji, wykazem schronów ani poleceniem wydanym służbom. Wdrażanie wymaga decyzji i uzgodnień właściwych podmiotów.

Sfinansowano przez **Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego** ze środków Rządowego Programu Wsparcia Organizacji Pozarządowych **Moc Małych Społeczności**

I. SĄDECKI KONTEKST

Zagrożenia rozpoznawać dla konkretnego miejsca

Nowy Sącz jest miastem na prawach powiatu. Powiat nowosądecki i jego gminy to odrębne jednostki. Działania powinny być koordynowane we właściwych strukturach, z udziałem służb i operatorów. Wspólny obszar dojazdów, usług i powiązań rodzinnych uzasadnia porozumienie o wymianie informacji, nie przenoszenie kompetencji [1].

Scenariusz	Co należy sprawdzić lokalnie
Wezbrania, podtopienia i powodzie błyskawiczne	Obszar zagrożenia na aktualnych mapach Wód Polskich; ostrzeżenia IMGW i decyzje służb; możliwość przerwania dojazdu [3].
Osuwiska i uszkodzenia dróg	Dane SOPO i właściwego rejestru; stan dróg oraz dostęp do odciętych miejscowości. Sama mapa nie zastępuje oceny specjalistycznej [4].
Blackout, brak wody, ogrzewania lub łączności	Zależność gospodarstw, szkół i placówek opiekuńczych od mediów; źródła informacji poza Internetem.
Gwałtowne burze, silny wiatr, śnieg, upał, pożar	Dostęp do miejsca bezpiecznego pobytu, potrzeby zdrowotne, przeszkody ewakuacyjne i podatność infrastruktury.
Dezinformacja i oszustwa w czasie kryzysu	Wiarygodność komunikatów, możliwość ich potwierdzenia, podatność mieszkańców na fałszywe SMS-y, przeciwdziałanie szabrownictwu [8].

Co wynika z głosu uczestników debaty?

W odpowiedziach otwartych ankiet po debacie pojawiły się m.in. postulaty praktycznych szkoleń w szkołach i środowiskach lokalnych, poprawy dostępności AED, samopomocy sąsiedzkiej oraz oświetlenia i bezpieczeństwa przejść dla pieszych. Odpowiedzi zamknięte akcentowały przygotowanie na awarie mediów, współpracę i wiarygodną informację. Są to jakościowe wskazówki od uczestników, a nie reprezentatywny sondaż całego regionu.

Jak czytać rekomendacje?

Wpisane terminy i mierniki to propozycja pilotażu, nie nałożone zobowiązania. O wyborze lokalizacji, priorytetach inwestycyjnych, ochronie danych i zadaniach operacyjnych rozstrzygają podmioty do tego właściwe.

Komitet do Spraw Pożytku Publicznego | NIW Narodowy Instytut Wolności | Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Rządowego Programu Wsparcia Organizacji Pozarządowych Moc Małych Społeczności | Rządowy Program Wsparcia Organizacji Pozarządowych Moc Małych Społeczności

II. KOORDYNACJA I OSTRZEGANIE

Jasne role, krótkie komunikaty, działające kanały

01. Uzgodnić współpracę bez dublowania struktur

Cel. Rozmowy o bezpieczeństwie mają kończyć się ustaleniem zadania, właściciela i terminu.

Działania. Powołać roboczy kontakt pomiędzy właściwymi urzędami a chętnymi partnerami; co kwartał omówić najważniejsze trzy luki; prowadzić prosty rejestr: problem – decyzja – wykonawca – termin – status.

Realizatorzy. Prezydent miasta, Starosta i właściwi Wójtowie/Burmistrzowie w granicach ustawowych zadań; PSP, OSP, operatorzy oraz NGO jako partnerzy [1].

Wynik do sprawdzenia. Jedna aktualizowana tabela, potwierdzeni uczestnicy i zamknięte zadania.

Proponowany termin pierwszego kroku: 30 dni

02. Przygotować kartę gotowości osiedla lub sołectwa

Cel. Mieszkaniec ma w jednym miejscu znaleźć sprawdzone instrukcje, nie nieoficjalny plan ratowniczy.

Działania. W pilotażu wybrać dwa zagrożenia lokalne; podać źródła komunikatów, sposób zgłoszenia potrzeby, kanał informacji bez Internetu oraz datę aktualizacji. Publikować tylko sprawdzone kontakty i informacje jawne.

Realizatorzy. Właściwy urząd z zarządem osiedla lub sołtysem; szkoły i NGO mogą testować czytelność.

Wynik do sprawdzenia. Dwie jednostronicowe karty, dostępne na papierze i online, zweryfikowane co sześć miesięcy.

Proponowany termin pierwszego kroku: 60 dni

03. Zadbać o ostrzeganie niezależne od Internetu

Cel. Oficjalny komunikat musi dotrzeć także wtedy, gdy telefon lub sieć nie działają.

Działania. Sprawdzić źródła ostrzeżeń (RCB, RSO, komunikaty władz i służb); ustalić cyfrowy i rzeczywiście niezależny kanał zapasowy, np. lokalne radio, uzgodnione nagłośnienie lub obsługiwany punkt informacji. Wzór komunikatu: nadawca, czas, obszar, zagrożenie, działanie, termin aktualizacji. Ćwiczyć przekaz bez użycia mediów społecznościowych [5, 9].

Realizatorzy. Organy uprawnione do ostrzegania; lokalne media, zarządcy placówek i NGO mogą rozpowszechniać zatwierdzoną treść.

Wynik do sprawdzenia. Test dotarcia do szkoły, osiedla i grupy seniorów; udokumentowane braki i poprawki.

Proponowany termin pierwszego kroku: 90 dni

III. GOTOWOŚĆ DOMOWA I USŁUGI

72 godziny samodzielności nie oznaczają pozostawania w zagrożeniu

04. Zadbać o domowy plan na minimum trzy doby

Cel. Podstawowe zapasy i uzgodnienia w rodzinie ograniczają skutki przerw w dostawach mediów.

Działania. Stworzenie dwu stronicowej karty gotowości gospodarstwa domowego. Spisać numery bliskich i miejsce kontaktu; przygotować na co najmniej trzy dni zapasy, w tym; wodę (orientacyjnie minimum 3 litry na osobę na dobę), żywność gotową do spożycia, apteczkę, leki, radio bateryjne lub na korbkę, latarkę, powerbank, higienę i niezbędną gotówkę. Ustalić potrzeby dzieci, zwierząt i osób zależnych od urządzeń medycznych. Przygotować dokumenty i stosowne do sytuacji plecaki ewakuacyjne [2].

Realizatorzy. Gospodarstwa domowe; szkoły, NGO i biblioteki wspierają edukację.

Wynik do sprawdzenia. Osoba potrafi wskazać rodzinny plan kontaktu i sprawdzić stan rzeczywistych zapasów, posiada plecak ewakuacyjny.

Proponowany termin pierwszego kroku: od zaraz

05. Sprawdzić ciągłość usług niezbędnych mieszkańcom

Cel. W czasie awarii szczególnie ważne są informacja, ogrzewanie i możliwość wezwania pomocy, woda, żywność, opieka tego wymagających.

Działania. Zarządca każdej wytypowanej placówki sprawdza zależności od prądu, wody i łączności; ustala zastępczy tryb działania, osobę decyzyjną i przekaz dla mieszkańców. Wykonać próbę wyłączenia pojedynczej usługi w bezpiecznych warunkach oraz przegląd sprzętu zgodnie z instrukcją producenta.

Realizatorzy. Właściwe urzędy, zarządcy obiektów publicznych, podmioty opieki i operatorzy mediów.

Wynik do sprawdzenia. Krótki protokół testu i lista zadań do poprawy przed sezonem podwyższonego ryzyka.

Proponowany termin pierwszego kroku: 90–180 dni

Granica bezpieczeństwa

Nie używać agregatu prądotwórczego, grilla ani urządzenia spalinowego wewnątrz budynku, garażu czy na zabudowanym balkonie – grozi to zatruciem tlenkiem węgla. Nie ingerować samodzielnie w sieć elektryczną lub gazową. Domowe zapasy nie są powodem do ignorowania zarządzonej ewakuacji [2].

Szczególna sytuacja: urządzenia medyczne wymagające zasilania

Rodzina powinna zawczasu omówić z lekarzem lub dostawcą sprzętu indywidualny plan na wypadek awarii. Publiczny poradnik nie może określać dla wszystkich pacjentów jednakowej procedury ani gwarantować działania zasilania zapasowego.

Komitet do Spraw Pożytku Publicznego
NIW Narodowy Instytut Wolności
Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Rządowego Programu Wsparcia Organizacji Pozarządowych Moc Małych Społeczności
Rządowy Program Wsparcia Organizacji Pozarządowych Moc Małych Społeczności

IV. WSPARCIE SPOŁECZNE

Pomoc musi być możliwa również poza internetem

06. Zapewnić dostępność informacji i kontaktu

Cel. Osoba z ograniczoną mobilnością, niesłysząca lub zależna od opieki nie może zostać pominięta przez sposób komunikacji.

Działania. Przygotować krótkie instrukcje w prostym języku, dużym druku i dostępnej formie cyfrowej. Umożliwić kontakt telefoniczny lub osobisty. Uzgodnić we właściwych instytucjach ścieżkę zgłoszenia pomocy oraz postępowania, gdy odbiorca nie odpowiada.

Realizatorzy. OPS/MOPS, odpowiednie instytucje opieki, urzędy i NGO działające zgodnie ze swoimi zadaniami.

Wynik do sprawdzenia. Próba dostarczenia komunikatu osobie bez smartfona i osobie wymagającej wsparcia w komunikowaniu się.

Proponowany termin pierwszego kroku: 90 dni

07. Uruchomić dobrowolną samopomoc sąsiedzką

Cel. Łącznik sąsiedzki pomaga przekazać informację i zgłosić potrzebę, ale nie przejmuje dowodzenia akcją.

Działania. W dwóch chętnych lokalizacjach ustalić zakres wsparcia: przekazanie zatwierdzonej informacji, kontakt z sąsiadem, drobna pomoc organizacyjna, wezwanie właściwych służb. Przeszkolić wolontariuszy z pierwszej pomocy, rozpoznania zagrożeń, bezpieczeństwa osobistego oraz poufności. Ćwiczyć łączność i przekazanie zgłoszenia.

Realizatorzy. Zarządy osiedli, sołtysi, NGO i zainteresowane OSP – po ustaleniu reguł z właściwymi instytucjami.

Wynik do sprawdzenia. Próba kontaktu i weryfikacja bezpiecznego przekazania potrzeby; bez publicznej listy osób zależnych.

Proponowany termin pierwszego kroku: 90–180 dni

Co wolontariusz może, a czego nie powinien robić?

Może wezwać 112, udzielać pierwszej pomocy w granicach umiejętności i bezpieczeństwa, pomóc przekazać sprawdzoną informację. Nie powinien wchodzić do stref niebezpiecznych, samodzielnie kierować ewakuacją, organizować akcji poszukiwawczej ani podejmować działań wymagających specjalistycznego wyposażenia i kompetencji.

Ochrona danych jako warunek zaufania

Nie publikować adresów, diagnoz ani list osób wymagających pomocy. Organizacja przetwarzająca dane powinna ustalić cel, podstawę prawną, zakres, upoważnione osoby i okres przechowywania. Sama zgoda na kontakt nie zastępuje pełnej oceny zasad przetwarzania danych.

KOMITET DO SPRAW POŻYTKU PUBLICZNEGO
NIW Narodowy Instytut Wolności
Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Rządowego Programu Wsparcia Organizacji Pozarządowych Moc Małych Społeczności
Rządowy Program Wsparcia Organizacji Pozarządowych Moc Małych Społeczności

V. EDUKACJA I RATOWANIE ŻYCIA

Szkolenie ma kończyć się wykonaniem czynności

08. Wdrożyć krótkie ćwiczenia w szkołach i społecznościach

Cel. Wiedzę utrwala zadanie wykonane samodzielnie, nie sama obecność na prelekcji.

Działania. Wprowadzić moduły 45–90 minut: „pierwsze minuty", „72 godziny", „wiarygodny komunikat", „pomoc sąsiedzka". Ćwiczyć m.in. wezwanie pomocy, plan domowy i reakcję na przerwę w łączności. Po zajęciach odnotować trzy błędy oraz osoby odpowiedzialne za korekty. Działania młodzieży odbywają się pod opieką dorosłych, bez powierzania nieletnim formalnych zadań ratowniczych podmiotów ochrony ludności [1].

Realizatorzy. Szkoły i organy prowadzące, NGO, osoby szkolące z właściwymi kwalifikacjami, PSP/OSP w miarę możliwości.

Wynik do sprawdzenia. Wynik zadania praktycznego przed/po oraz sprawdzenie korekt po 30–60 dniach.

Proponowany termin pierwszego kroku: 90 dni

09. Poprawić faktyczną dostępność i gotowość AED

Cel. Lepszy jest sprawny defibrylator dostępny o każdej porze niż urządzenie zamknięte po godzinach.

Działania. Zweryfikować lokalizację, godziny dostępu, oznakowanie, właściciela, stan baterii i elektrod oraz daty przeglądów zgodnie z instrukcją producenta. Dopiero po audycie wybierać nowe lokalizacje, uwzględniając miejsca publiczne i czas dotarcia. Równolegle ćwiczyć RKO z użyciem treningowego AED [7].

Realizatorzy. Właściciele i zarządcy AED, samorządy, jednostki ratownicze i organizacje szkoleniowe.

Wynik do sprawdzenia. Zweryfikowany wykaz urządzeń wraz z godzinami dostępu i osobą odpowiedzialną za utrzymanie.

Proponowany termin pierwszego kroku: 90–180 dni

Pierwsze minuty zdarzenia — prosta sekwencja

Sprawdź bezpieczeństwo miejsca. Jeśli osoba jest nieprzytomna i nie oddycha prawidłowo, niezwłocznie wezwij 112 (lub poleć to innej osobie), rozpocznij uciskanie klatki piersiowej, a gdy AED jest dostępne — włącz je i postępuj zgodnie z poleceniami urządzenia i dyspozytora. Nie odkładaj RKO na czas poszukiwania AED, jeśli jesteś jedyną osobą udzielającą pomocy. W szkoleniach korzystaj z aktualnych wytycznych resuscytacji [7].

VI. SCHRONIENIE I DOSTĘPNOŚĆ TERENU

Prawdziwa informacja o miejscu ochrony i realny dojazd

10. Pokazać, gdzie weryfikować miejsca schronienia

Cel. Punkt schronienia nie jest automatycznie schronem, a publikacja adresu nie potwierdza jego standardu ochrony.

Działania. Na stronach urzędów wyjaśnić różnice między schronem, ukryciem i punktem schronienia. Odesłać do urzędowych informacji i narzędzia „Gdzie się ukryć"; sprawdzić w praktyce dostępność wskazań, aktualność danych i ograniczenia osób z niepełnosprawnościami. Nie wskazywać niezweryfikowanych piwnic jako oficjalnych schronów [6].

Realizatorzy. Właściwe organy ochrony ludności i PSP, zarządcy obiektów; NGO mogą wspierać edukację.

Wynik do sprawdzenia. Opublikowana instrukcja weryfikacji i lista rozbieżności przekazana właściwym podmiotom.

Proponowany termin pierwszego kroku: 90 dni

11. Przygotować komunikację na wypadek odcięcia drogi

Cel. Zamknięcie mostu, uszkodzenie drogi lub osuwisko może przerwać dostęp do opieki i usług.

Działania. Wskazać kluczowe połączenia i grupy zależne od dojazdu; przećwiczyć przekazanie komunikatu o zamknięciu drogi do szkół, transportu publicznego, pomocy społecznej i mieszkańców. W wykazach publicznych nie ogłaszać z góry tras ewakuacji nieuzgodnionych z uprawnionymi organami. Korzystać z map powodziowych i SOPO jako źródeł rozpoznania, nie jako bieżącej decyzji o przejezdności [3,4].

Realizatorzy. Zarządcy dróg, samorządy, przewoźnicy, służby i jednostki opieki.

Wynik do sprawdzenia. Protokół próby informacji: czas dotarcia, lista odbiorców, wykryte luki.

Proponowany termin pierwszego kroku: 180 dni

Dwie różne sytuacje

Ewakuacja: jeżeli właściwe władze lub służby zarządzą opuszczenie miejsca, trzeba stosować się do ich wskazań, także gdy dom ma zapasy. Schronienie: jeżeli sytuacja wymaga pozostania w bezpiecznym obiekcie, należy postępować według oficjalnych aktualnych komunikatów. Decyzji nie zastępuje mapa pobrana kilka miesięcy wcześniej [2].

VII. BEZPIECZEŃSTWO NA CO DZIEŃ

Proste naprawy mogą dawać szybki efekt

12. Utworzyć jawny rejestr miejsc wymagających poprawy

Cel. Postulaty dotyczące oświetlenia i przejść dla pieszych powinny prowadzić do decyzji zarządcy, nie do ogólnego apelu.

Działania. Zbierać zgłoszenia z lokalizacją, fotografią lub opisem; ocenić ryzyko z właściwym zarządcą i policją/strażą miejską; najpierw rozwiązywać problemy organizacyjne i konserwacyjne, później planować inwestycje. Przy każdej sprawie pokazać status: zgłoszona – sprawdzona – przyjęta – wykonana albo uzasadniona odmowa.

Realizatorzy. Właściciele przestrzeni i zarządcy dróg; samorządy, policja, straż miejska, mieszkańcy.

Wynik do sprawdzenia. Publiczny rejestr statusów bez danych zgłaszających; przegląd zaległych spraw co kwartał.

Proponowany termin pierwszego kroku: 90 dni

Jak rozdzielić role w całym programie?

Podmiot	Rola i granica kompetencji
Miasto, powiat, gminy	Wykonują zadania we własnej właściwości; decyzje o ostrzeganiu, ochronie ludności i planach podejmują uprawnione organy [1].
PSP, OSP, inne służby	Wspierają ocenę ryzyka, edukację i działania operacyjne w zakresie kompetencji, możliwości i uzgodnionych zasad.
Operatorzy mediów, zarządcy dróg i budynków	Odpowiadają za swoje systemy, ich stan, informacje o zakłóceniach i sprawdzenie procedur ciągłości.
Szkoły, biblioteki, domy kultury	Pomagają docierać z wiedzą, prowadzić ćwiczenia i udostępniać sprawdzone informacje.
NGO, zarządy osiedli, sołtysi, mieszkańcy	Wolontariat, pomoc informacyjna i pierwsza pomoc w bezpiecznych granicach; nie przejmują uprawnień służb.

Weryfikacja dezinformacji ma być częścią każdego ćwiczenia

Fałszywa wiadomość o wodzie, schronieniu czy ewakuacji może wyrządzić realną szkodę. Przed przekazaniem informacji sprawdź nadawcę, czas, obszar i oficjalne potwierdzenie. Podejrzany SMS można przekazać do CERT Polska na numer 8080, bez komentarzy i modyfikacji treści [8].

VIII. PROGRAM WDROŻENIA

Plan działań na 12 miesięcy — propozycja do uzgodnienia

W pierwszej kolejności należy wykorzystać już funkcjonujące zespoły, kanały ostrzegania i sale szkoleniowe. Rozwiązania pilotażowe rozszerzać dopiero po udokumentowaniu ich użyteczności. Terminy liczone są od decyzji właściwych partnerów o rozpoczęciu wdrożenia.

Etap	Działania minimalne	Co potwierdza wykonanie
0–30 dni	Wybór opiekuna procesu; uzgodnienie zakresu; wskazanie dwóch obszarów pilotażu; weryfikacja publicznych kanałów informacji.	Notatka z uzgodnień; aktualny wykaz kanałów i osób funkcyjnych.
31–90 dni	Karty gotowości; ćwiczenie „brak prądu”; rozpoczęcie audytu AED; próba dotarcia poza internetem; rejestr zgłoszeń miejsc ryzykownych.	Dwie karty; protokół ćwiczenia; stan inwentaryzacji AED; wynik testu łączności.
3–6 miesięcy	Próba przekazania ostrzeżenia do grup wymagających wsparcia; test ciągłości jednej placówki; przegląd utrudnień dojazdowych.	Trzy protokoły prób; lista korekt, terminów i osób odpowiedzialnych.
6–12 miesięcy	Ponowny test, zamknięcie luk i ewaluacja; decyzja o ewentualnym rozszerzeniu pilotażu.	Raport publiczny: wykonano / do poprawy / odroczono z uzasadnieniem.

Mierniki jakości — ważniejsze niż liczba spotkań

Miernik	Proponowany sposób sprawdzenia
Dostęp do komunikatu	Test w kanale online i poza siecią: czy odbiorca otrzymał i zrozumiał właściwe polecenie.
Umiejętność mieszkańca	Krótka lista kontrolna zadania: kontakt, plan domowy, 112/RKO lub weryfikacja komunikatu.
Sprawność AED	Odsetek urządzeń zweryfikowanych w wykazie; aktualność baterii, elektrod i godzin dostępu.
Usunięte luki	Udział zaleceń po ćwiczeniu wykonanych w terminie; jawne wyjaśnienie opóźnień.

Zasada finansowania. Najpierw wykorzystanie istniejących zasobów, naprawa nieaktualnych danych, procedur i oznakowania. Zakup sprzętu, nowe systemy alarmowania i inwestycje dopiero po analizie ryzyka, kosztów utrzymania oraz decyzji właściwego organu.

IX. KRÓTKIE NARZĘDZIA I ŹRÓDŁA

Do wykorzystania przez mieszkańców i organizatorów

Minimalna karta gotowości osiedla / sołectwa

Miejsce: [osiedle/sołectwo, gmina] • Dwa zagrożenia: […] • Oficjalne źródło informacji: […] • Kanał poza Internetem: […] • Gdzie zgłosić potrzebę pomocy: […] • Data aktualizacji: […] • Instytucja potwierdzająca dane: […].

Wzór komunikatu o lokalnym zakłóceniu

NADAWCA: […] DATA I GODZINA: […] POTWIERDZONE ZDARZENIE: […] OBSZAR: […] CO ZROBIĆ TERAZ: […] GDZIE/KIEDY NASTĘPNA AKTUALIZACJA: […]. Komunikat może być udostępniany przez partnerów dopiero po potwierdzeniu jego treści przez właściwe źródło.

Mieszkaniec: pięć rzeczy do sprawdzenia dzisiaj

- Mam zapisane kontakty, uzgodniony rodzinny sposób porozumienia się i dostęp do dokumentów.
- Wiem, jak bez aplikacji uzyskać oficjalny komunikat o zagrożeniu.
- Mam dopasowane zapasy, leki i wyposażenie na co najmniej trzy dni [2].
- Jestem gotowy do natychmiastowej ewakuacji.
- Znam zasady bezpiecznej pierwszej pomocy i numer 112; wiem, gdzie szukać AED.
- Weryfikuję informację o ewakuacji i schronieniu w aktualnych źródłach urzędowych.

Podstawa opracowania

Wniosek projektu „Zanim wydarzy się kryzys – Sądecka Debata o Bezpieczeństwie”, anonimowe ankiety ex ante / ex post (31 formularzy dwustronnych) z 26.10.2026 r. i odręczne uwagi w pytaniu otwartym. Głosy mieszkańców stanowią punkt wyjścia; konkretne rozwiązania są ekspercką propozycją do oceny i wdrożenia przez właściwe podmioty.

Źródła normatywne i oficjalne materiały (stan na 14.11.2026 r.)

[1] Ustawa o ochronie ludności i obronie cywilnej, z późn. zm., art. 9–11, 60 i 71 — https://eli.gov.pl/eli/DU/2024/1907/ogl

[2] Rządowy „Poradnik bezpieczeństwa”: przygotowanie, ewakuacja, schronienia — https://www.gov.pl/web/poradnikbezpieczenstwa

[3] Wody Polskie: mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego — https://www.gov.pl/web/wody-polskie/mapy-zagrozenia-powodziowego-i-mapy-ryzyka-powodziowego

[4] PIG-PIB: aplikacja mapowa SOPO (osuwiska) — https://mapa.osuwiska.pgi.gov.pl/gosc/

[5] RCB: zasady Alertu RCB — https://www.gov.pl/web/rcb/alert-rcb---najwazniejsze-pytania-i-odpowiedzi

[6] Ochrona ludności: aplikacja „Gdzie się ukryć” i jej ograniczenia — https://www.gov.pl/web/olioc/aplikacja-gdzie-sie-ukryc-obejmuje-juz-ponad-83-tys-miejsc-doraznego-schronienia

[7] Komenda Główna PSP: AED i zasady użycia — https://www.gov.pl/web/kgpsp/AED

[8] CERT Polska: zgłaszanie fałszywych wiadomości SMS — https://cert.pl/lista-ostrzezen/

[9] MSWiA: Regionalny System Ostrzegania (RSO) — https://www.gov.pl/web/mswia/regionalny-system-ostrzegania

Publikacja: Stowarzyszenie Wizja Sądecczyzny • Nowy Sącz, listopad 2026 r. • Dokument otwarty do merytorycznych uwag i dobrowolnego wdrożenia.

Sfinansowano przez **Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego** ze środków Rządowego Programu Wsparcia Organizacji Pozarządowych **Moc Małych Społeczności**